

Dədə Süleymanın əbədiyyət səfəri...

O, səsi qulaqlardan getməyəcək, adı dillərdən düşməyəcək, xatirəsi ürəklərdən silinməyəcək xanəndələrimizdən idi. Onu sənətin qədrini bilməkdən, muğamın bütün inceliklərini öyrəniş, öyrətməkdən, bir də dinləyicinin, tamaşaçının zövqünü oxşamaqdan başqa heç nə maraqlandırmırdı. Var-dövlət, imkan həvəsi də sifra bərabər idi, onda şan-şöhrət, ad-san aludəçiliyi də yox idi. Bəlkə elə özünü gözə soxmədiyinə görə ömrünün sonuna yaxın əməkdar artist fəxri adına layiq görülmüşdü. O, sadəcə, "Azərbaycan xanəndəsi" sözünün vurğunu idi.

Heç kəsin xətrinə dəyməyi bacarmayan, kiminsə səhvini üzünə demək istəməyən Dədə Süleymanın televiziya aparıcılarından birinin sözünü canlı yayımda, həm də sərt şəkildə kəsdini görəndə nəinki verilşdəkilər, hətta tamaşaçılar da inana bilməmişdilər. Xanım aparıcı dedi ki, indi isə sözü müğənni Süleyman Abdullayevə veririk. On illər boyu mədəniyyət xadimlərinin arasında olub heç kəsə etiraz etməyən Dədə dik qalxdı: "Müğənni yox, xanəndə!" Qız öz səhvini düzəltməyə çalışanda isə Dədənin daha maraqlı bir ifadəsini eşitdik: "Bu dünyada xanəndəlikdən urvatlı birçə sənət var, o da müəllimlikdir."

... Ötən əsrin 90-cı illərində Dövlət radiosunda işləyərkən hazırladığım bir saatlıq "Səhər musiqili informasiya proqramı"nın əsas qonaqları ölkənin görkəmli musiqi xadimləri olurdu. Şəfiqə Axundova, Həbil Əliyev, Ramiz Mustafayev, Yaqub Məmmədov, Mirzə Babayev, Gülağa Məmmədov, Rəsmiyyə Sadıqova, Tükəzban İsmayilova, Tofiq və Məmmədrazı Bakıxanovlar, Sabir Mirzəyev, Kamil Cəlilov, Süleyman Abdullayev, Çingiz Mehdiyev, Yalçın Rzazadə, Hüsnü Qubadov, Bakir Haşimov, Cənəli Əkbərov və onlar-

ca digər musiqi xadimi apardığım verilşlərin bəzəyi idilər.

Yaxşı yadımdadır, bir dəfə Süleyman Abdullayevə verilşə yox, bir-başına canlı yayıma dəvət etmişdim. Çox suallar verib maraqlı cavablar aldım. Bir sualımın cavabı isə, dərş karakterli idi:

– Süleyman müəllim, sizin ələdüşməz dərcədə həzin səsiniz, mükəmməl ifanız, muğamı kamill bilməyiniz, səhnədə özünü məhz azərbaycanlı kişinin davranışı ilə aparmağınız və başqa keyfiyyətləriniz var. Bunlardan hansı ilə fəxr edirsiniz?

Dedi:

– Onların heç biri ilə. Ancaq Seyid Şuşinskiyin tələbəsi olmağımla həmişə fəxr etmişəm, indi də fəxr edirəm.

...Süleyman Abdullayev 1939-cu il fevralın 14-də (bir dəfə mənə demişdi ki, hər ikimiz Dolça bürcündən olduğumuza görə bir-birimizi yaxşı başa düşürük) Füzuli rayonunun Qoçəhmədli kəndində anadan olmuşdur. Danışır ki, 1959-cu ildə istedadlı musiqiçilər sorağı ilə Füzuli rayonuna gələn böyük xanəndə Seyid Şuşinski mənim səsimi yüksək qiymətləndirmiş və təhsil almaq

üçün Bakıya dəvət etmişdi:

"Sonra Seyid Şuşinskiyin sinfində bütün muğam dəsgahlarını tam şəkildə öyrəndim. Seyidin sinfində oxuyub, nəyisə tam öyrənməmək mümkün deyildi. 1964-cü ildə Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti kimi fəaliyyətə başladım, xalq çalğı alətləri ansamblları ilə çalışdım".

Daha heç nə danışmırdı. Ancaq danışmağa çox sözü və böyük haqqı var idi. Heç olmasa, 1969-cu ildə Türkiyənin İstanbul şəhərində keçirilən ümumdünya festivalının qalibi olduğunu deyə bilərdi.

O danışmasa da, biz onun haqqında çox danışırıq və yenə də danışacağıq. Bəlkə də indi söz açacağım əhvalat mətbuat üçün o qədər də məqbul deyil, amma onun Müşfiqabadda – mənim otuz il yaşadığım və hələ də pasport qeydiyyatında olduğum qəsəbədə dəfn olunduğuna görə bu faktı xatırlatmaq istəyirəm.

... Bir xoş gündə bizi, dostlarından iki nəfəri Qanlıgöl tərəfdəki həyətinə (Yasamaldakı "Lalə" kafesinin günbatan tərəfində idi) dəvət etmişdi. Məqsədi biz iki nəfərə qonaqlıq vermək idi. Amma həyətdə açılmış stol mənə çox uzun görünürdü. Əyləşdik. Sonra üç nəfər gəldi, daha beş nəfər... və 15 nəfər olduq.

Dədə ayağa qalxıb bizi qonşularına təqdim etdi. Məndən soruşdu ki, İttifaq müəllim, sizin rəssam qonşunuz var? Dedim "yox". Yanında oturan rəssamı təqdim etdi. Soruşdu: Sizin professor qonşunuz var? Dedim "yox". Sol tərəfindəki professoru təqdim etdi. Sizin tarixçi alim qonşunuz var?..

... Dədə, mənim indi Müşfiqabad qəsəbəsində Süleyman Abdullayev kimi mötəbər qonşum var!

Allah rəhmət eləsin!

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
"Xalq qəzeti"